

**Svenska
Aktuarieföreningen**

2019-09-13

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm

Remissvar diarienummer FI Dnr 18-1154

Svenska Aktuarieföreningen (i det följande Aktuarieföreningen) ger följande synpunkter på nya föreskrifter och allmänna råd om tjänstepensionsverksamhet som ska gälla för tjänstepensionsföretag.

Detta remissvar har beretts av en remissgrupp som består av medlemmar i Aktuarieföreningens tjänstepensionsnämnd respektive livförsäkringsnämnd. Remissgruppen har bestått av aktuarier från bolag med blandad verksamhet och bolag med endast tjänstepensionsverksamhet. Aktuarierna har representerat ömsesidiga bolag och vinstutdelande bolag. Vidare har aktuarierna representerat såväl traditionell- som fondförsäkringsverksamhet samt konsulterande aktuarier inom livförsäkringsbranschen.

Sammanfattning

Aktuarieföreningen ger följande rekommendationer

- Diskonteringsräntekurva: Föreskrift FFFS 2013:23 föreslås endast förändras genom att räntegolvet utgår samt genom att kreditavdraget sänks till 15 baspunkter.
- Faktorn som tillämpas i beräkning av premie- och reservrisk föreslås sänkas från 2,5 till 2,1.
- Kapitalkravet för fondförsäkring föreslås kalibreras utifrån att företagen ska kunna fullgöra sina åtaganden gentemot kunderna.

Utöver ovanstående rekommendationer har Aktuarieföreningen ett antal förslag avseende förändringar i kapitalkravsberäkningarna, vilka beskrivs nedan.

Svenska aktuarieföreningen
c/o Föreningshuset
Virkesvägen 26
120 30 Stockholm

Tel : 08-556 06 142 (8:30 – 12:00)
E-post: kansli@aktuarieforeningen.se
Web : www.aktuarieforeningen.se

4 kap. Försäkringstekniska avsättningar

Diskonteringsräntekurva

I förslaget till föreskrifter föreslås två förändringar för diskonteringsräntan jämfört med nu gällande diskonteringsräntor för tjänstepension beräknade i linje med föreskrift FFFS 2013:23. Dels föreslås att den långsiktiga jämviktsräntan (den s.k. UFR-räntan) ska följa EIOPA's regelverk inom Solvens 2, vilket innebär årlig översyn och successivt lägre UFR-ränta, dels föreslås att negativa diskonteringsräntor ska tillåtas. Detta innebär även att en lägre diskonteringsränta ska användas direkt vid tidpunkten för ombildningen. Aktuarieföreningen konstaterar att föreslagen metod leder till betydligt lägre ränta jämfört med Solvens 2, och Aktuarieföreningen anser att en infasning till UFR-räntan enligt Solvens 2-regelverket inte kan ske isolerat. Om ett metodbyte för diskonteringsräntan ska genomföras anser Aktuarieföreningen att detta måste utvärderas som en helhet.

Om FI väljer att gå vidare med den förslagna modellen för att bestämma diskonteringsräntan anser Aktuarieföreningen att det inte går att utesluta att vissa tjänstepensionsföretag väljer att tillämpa en mer rättvisande diskonteringsränta i den finansiella redovisningen jämfört med den som ska tillämpas i solvensberäkningen. En situation där bolagens finansiella ställning, enligt den finansiella redovisningen, markant avviker från solvensberäkningen vore olycklig.

4 kap. 16 §

Enligt 4 kap. 16 § ska ett aktsamhetsavdrag på 35 baspunkter göras från gällande marknadsnoteringar för ränteswappar. För Aktuarieföreningen är det oklart hur aktsamhetsavdraget beräknats och om avdraget ska täcka andra delar utöver kreditrisken. Aktuarieföreningen har inte någon invändning mot ett realistiskt avdrag för kreditrisk i ränteswapparna. Däremot ska avdraget inte innehålla ett generellt avdrag för aktsamhet för andra risker. Det är respektive antagande som ska vara aktsamt och Aktuarieföreningen anser att det inte är förenligt med andra tjänstepensionsdirektivet att införa generella säkerhetspåslag.

Vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet angavs i förarbetena att det inte ska finnas godtyckliga säkerhetsavdrag som leder till en systematisk övervärdering av avsättningarna (prop. 2004/05:165, s. 160). Avsättningarna bör i stället beräknas utifrån en värdering av åtagandena som ligger så nära en fiktiv marknadsvärdering som möjligt. Diskonteringsräntan regleras i artikel 13.4.b i andra tjänstepensionsdirektivet som innebär att den ska beakta avkastningen på företagets tillgångar och värdepapper med låg kreditrisk och något avdrag för aktsamhet nämns inte trots att kravet på aktsamhet har sitt ursprung i tjänstepensionsdirektivet. Vidare anser regeringen, enligt lagrådsremissen, s. 249, att det inte finns något behov av en uttrycklig bestämmelse om att en tillräcklig säkerhetsmarginal ska ingå i beräkningen av avsättningarna. Annorlunda uttryckt bör beräkningarna ske utifrån en realistisk värdering av åtagandena. Endast i de fall det råder osäkerhet avseende vilket antagande som är mest realistiskt bör det antagande som ger den högsta beräknade avsättningen göras.

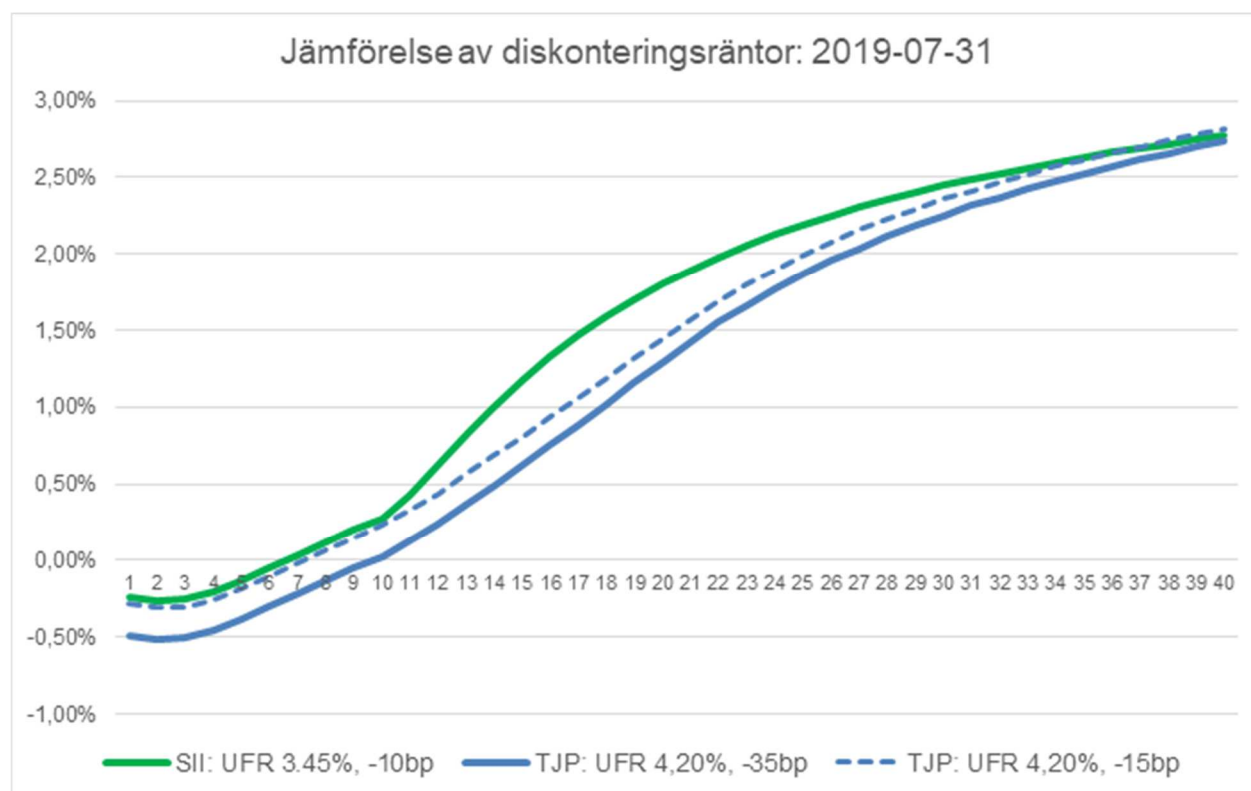
Nuvarande avdrag i Trafikljusmodellen är 35 punkter, vilket kalibrerades vid införandet av FFFS 2013:23. Sedan början av 2010-talet har det skett ett skifte på marknaden, bl.a. hur Stibor fastställs.

Mot bakgrund av ovanstående är det därmed rimligt att Finansinspektionen gör en översyn av kalibreringen med hänsyn till de ändrade förutsättningarna. Aktuarietjänsten anser att en realistisk skattning av nivån på ett kreditriskavdrag är i nivå med 10 baspunkter, vilket talar för att ett lägre avdrag skulle vara motiverat, i nivå 15 baspunkter.

Den översyn av referensräntor som pågår kan förväntas leda till att swapräntorna faller och därmed även diskonteringsräntan. Ett sådant byte av referensränta medför också troligtvis att kreditrisken minskar. Aktuarietjänsten utgår från att Finansinspektionen följer utvecklingen av referensräntor och vid behov gör ytterligare översyn av aktsamhetsavdraget när mer information finns.

4 kap. 17 och 20 §

Finansinspektionen föreslår samma metod som EIOPA för att beräkna den långsiktiga terminräntan (UFR). Det föreligger dock väsentliga skillnader mellan metoderna att beräkna diskonteringsräntekurvan enligt FFFS 2013:23 och Solvens 2. Vid metodval för beräkning av diskonteringsräntekurvan är det av yttersta vikt att vald metod utvärderas som en helhet. Detta blir tydligt genom att studera nedanstående räntekurvor per 2019-07-31.

Jämförelsen visar tydligt att en UFR på 3,45% (2022 års förväntade nivå) inom Solvens 2 leder till en betydligt högre diskonteringsränta jämfört med nuvarande diskonteringsräntekurva enligt FFFS 2013:23 (utan räntegolv) med gällande UFR på 4,20%. Notera att vid ett minskat

kreditavdrag till 15 baspunkter, och en UFR på 4,20%, är diskonteringsräntekurvan, för väsentliga löptider, fortsatt lägre än diskonteringsräntekurvan i Solvens 2 med en UFR på 3,45%. Mot bakgrund av ovanstående avstyrker Aktuarieföreningen lämnat förslag.

Utöver ovan anser Aktuarieföreningen att det inte är möjligt att ur föreskrifter utläsa nivån på UFR för år 2019. Finansinspektionens avsikt är tydlig i remisspromemorian, men Aktuarieföreningen anser att det är nödvändigt att modellen i sin helhet går att utläsa ur föreskrifter.

Aktuarieföreningen ger följande rekommendation

Nuvarande föreskrift FFFS 2013:23 föreslås endast förändras genom att räntegolvet utgår samt genom att kreditavdraget sänks till 15 baspunkter.

Genom förslaget uppdateras dagens räntemodell till att bli mera realistisk samtidigt som kravet på aktsamhet uppfylls, dels genom att negativa diskonteringsräntor tillåts och dels genom att kreditriskavdraget närmare speglar den faktiska kreditrisken i ränteswappar.

Förslaget innebär således att UFR-räntan på 4,2% skulle ligga fast vilket innebär en avvikelse mot Solvens 2. Aktuarieföreningen anser dock att det är av yttersta vikt att modellen för diskonteringsräntan utvärderas som helhet och att valet av UFR-räntan behöver ses i samband med den valda extrapoleringsmetoden. Där extrapolering ska ske under en förhållandevis kort tidsperiod (10 år) och där det finns stora absoluta skillnader mellan de faktiska marknadsräntorna och UFR-räntan är det av särskild vikt att utvärdera den samlade effekten på de försäkringstekniska avsättningarna. Att ensidigt fokusera på enskilda parametrar riskerar däremot att leda till oförutsedda effekter.

Med hänsyn till de löptider där tjänstepensionsbolagen har merparten av sina åtaganden innebär Aktuarieföreningens förslag att den föreslagna diskonteringsräntekurvan likafullt leder till högre försäkringstekniska avsättningar för tjänstepensioner jämfört med Solvens 2. Detta är något som Finansinspektionen måste tillmäta större vikt än den absoluta nivån på UFR.

UFR-räntan inom Solvens 2 har successivt fått sänkas med 15 baspunkter från det att modellen med årlig översyn togs i bruk inför år 2018. Kvarstår dagens extremt låga ränteläge förväntas UFR nå 3,45% år 2022. Fortsättningsvis kan därefter en ökad stabilitet i UFR inom Solvens 2 väntas, detta då modellen för översyn kommer vara i fas med ränte- och inflationshistoriken. Som grafen ovan indikerar skulle diskonteringsräntan för tjänstepension, för väsentliga löptider, likafullt dock vara något lägre än diskonteringsräntan för Solvens 2.

Om Finansinspektionen, trots ovanstående, föreskriver att EIOPA-modellen för UFR ska tillämpas bör Finansinspektionen helt övergå till EIOPAs modell att beräkna diskonteringsräntekurvan. Även om Aktuarieföreningen inte förespråkar EIOPAs modell för diskonteringsräntekurvan, framför Aktuarieföreningens förslag, är EIOPAs modell som helhet att föredra framför en blandad modell där endast UFR-metoden samordnas.

7 kap. Kapitalkrav

Kapitalkravsberäkning för traditionell försäkring

Kapitalkrav för ränterisk

Aktuarieföreningen anser att den föreslagna metoden för beräkning av kapitalkravet för ränterisk är komplicerad utan att ge motsvarande mervärde. Vi konstaterar att modellen i dagens lågränteläge ger en hög stress och det kan ifrågasättas om metoden motsvarar 97 procents konfidensnivå i dagens marknadssituation.

Aktuarieföreningen föreslår att en enklare modell tillämpas, exempelvis genom att ränterisken beräknas med ett parallellskifte av samtliga marknadsräntor, inklusive de swapräntor som ligger till grund för diskonteringsräntekurvan.

Kapitalkrav för livrisk

Aktuarieföreningen anser att det i likhet med vad som är fallet i Solvens 2 bör finnas möjlighet att skadeliv- och sjukräntor hänförliga till tilläggsförsäkring stressas under livrisk.

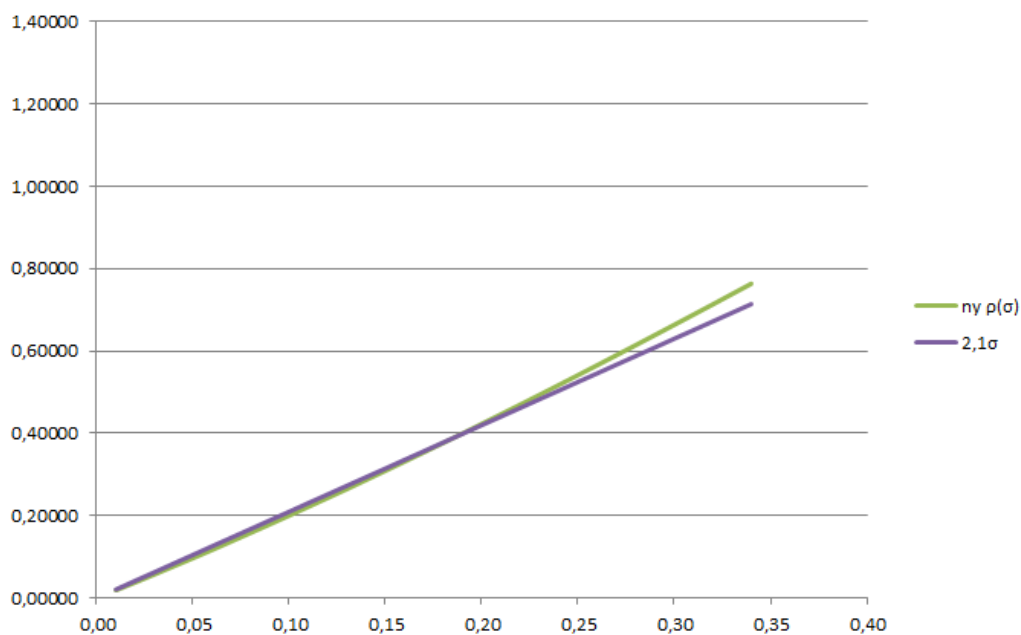
Kapitalkrav för tilläggsrisk

I Solvens 2-regelverket ges premie- och reservrisken av uttrycket $3\sigma V$, där V är ett "volymmått" och σ är en aggregation av regulatoriska, LoB-specifika standardavvikelser.¹ Finansinspektionens förslag på föreskrifter och allmänna råd om tjänstepensionsverksamhet använder den liknande formeln $2,5\sigma V$.

Konfidensnivån i de riskkänsliga kapitalkraven för tjänstepensionsverksamhet har i lagstiftningen fastslagits till 97%. Om man inom tilläggsriskmodulen vill tillämpa samma metodik som EIOPA måste faktorn 3 sänkas. Om man följer EIOPAs ursprungliga resonemang och ersätter $N_{0,995}$ med $N_{0,97} \approx 1,88$ framstår faktorn 2,1 mer välkalibrerad jämfört med faktorn 2,5. Se grafen nedan.

Aktuarieföreningen rekommenderar att faktorn som tillämpas i beräkning av premie- och reservrisk sänks till 2,1.

¹ Se Bilaga

I beräkning av kapitalkravet för tilläggsrisk anges att riskpremien ska multipliceras med faktorn 1,15. Vidare anges att riskpremien ska multipliceras med ytterligare en faktor, 1,3, i modulen för ekonomisk förlust men inte i den för inkomstskydd. Aktuarieföreningen saknar en motivering till dessa faktorer.

Kapitalkrav för annullationsrisk

Kapitalkravet för annullationsrisk för traditionell försäkring fångar inte risken för en minskad kapitalbas. Aktuarieföreningen anser att ett kapitalkrav som bättre mäter annullationsriskens påverkan på kapitalbasen bör övervägas.

Justeringsbelopp

I föreskriften behöver det förtydligas om det är villkorad återbäring beräknad i den finansiella redovisning eller enligt solvensberäkningen som avses i beräkningen.

Kapitalkravsberäkning för fond- och depåförsäkring

Aktuarieföreningen anser att det för fond- och depåförsäkringar finns motstridigheter i hur försäkringstekniska avsättningar, tillgångar och skulder som svarar mot åtaganden där försäkringsföretaget inte står risk ska hanteras. Som exempel kan nämnas att framtida vinster inte ingår i kapitalbasen, trots att kapitalkravet för annullationsrisk baseras på risken för minskad framtida intjäning.

Att kapitalbasen för fondförsäkring inte ska inkludera framtida vinster framgår av 7 kap 7 § i lagrådsremissen. Därför kommer kapitalbasen över en horisont av tolv månader främst att påverkas av hur mycket de faktiska intäkterna och kostnaderna det kommande året kan tänkas fluktuera. Om kapitalbasen hade tillåtits inkludera framtida vinster, som beror på framtida intäkter och kostnader, skulle det riskkänsliga kapitalkravet bero på hur mycket nuvärdet av framtida intäkter och kostnader kan förändras över en tidshorisont av tolv månader. Storleken på

de riskkänsliga kapitalkraven för annullations- och kostnadsrisk är kalibrerade för en kapitalbas som inkluderar framtida vinster, vilket de inte ska vara enligt regelverket.

Kapitalkrav för annullations- och kostnadsrisk

Aktuarieföreningen konstaterar att det är svårt att konstruera ett riskbaserat kapitalkrav då framtida vinster inte får inkluderas i kapitalbasen.

Som nämns ovan ska, enligt lagrådsremissen, varaktigheten på effekter av minskade intäkter och ökade kostnader motsvara tolv månader. Mot bakgrund av detta anser Aktuarieföreningen att antagandet om företagens genomsnittligt förlorade intäkter i beräkningen av kapitalkrav för annullationsrisk är för högt. Nivån på antagandet är oförändrat mot tidigare förslag och har, enligt dåvarande uppgift från Finansinspektionen, inkluderat så kallade fondrabatter². Förlust av fondrabatter ska inte per automatik ge upphov till kapitalkrav, då dessa inte sällan innebär en vinst för företaget och framtida vinster, enligt lagrådsremissen, inte ska inkluderas. Förlorade intäkter ska också, enligt remisspromemorian, enbart motsvara företagets genomsnittliga fasta kostnader.

Företagens genomsnittliga fasta kostnader bör kunna utgå från faktiska kostnader, istället för ett schablonantagande. T. ex. kan en utgångspunkt vara ett genomsnitt av företagets fasta kostnader under de tre senaste åren.

Det framgår inte hur Finansinspektionen har kommit fram till stressnivån på 0,75 som kostnadsökning. Som vi uppfattar det bygger antagandet på en kostnadsökning som har en varaktighet på tio år. Mot bakgrund av verksamhetens art anser Aktuarieföreningen att perioden för varaktighet är lång. Det är troligt att företagen kommer se över sina affärsmodeller, alternativt kostnadsnivån, inom en kortare tidsrymd.

Rekommendation

Aktuarieföreningen rekommenderar att kapitalkravet för fondförsäkring kalibreras utifrån att företagen ska kunna fullgöra sina åtaganden gentemot kunderna.

² 2018 05 25 - Samrådsmöte kapitalkravsreglering tjänstepensionsföretag

”Ett antagande om den genomsnittliga nivån på proportionella intäkter som avser att täcka fasta kostnader (i förhållande till försäkringskapitalet) för tjänstepensionsförsäkringar inom respektive förvaltningsform. Inom traditionell förvaltning antas denna nivå till 0,25 procent. Inom fond- och depåförvaltning antas nivån till 0,6 procent, vilket även inkluderar bortfallna intäkter från fondförvaltare (kickbacks).”

Om Svenska Aktuarieföreningen

Svenska Aktuarieföreningen utgör en sammanslutning av personer, som utövar aktuariell verksamhet i Sverige eller eljest har intresse för sådan verksamhet eller därmed besläktad vetenskaplig forskning. Föreningens ändamål är bland annat att främja aktuarievetenskapen, att främja god utbildning och vidareutbildning av aktuarier samt att avge yttranden om ämnen inom föreningens intresseområden

För Svenska Aktuarieföreningen

Marcus Granstedt

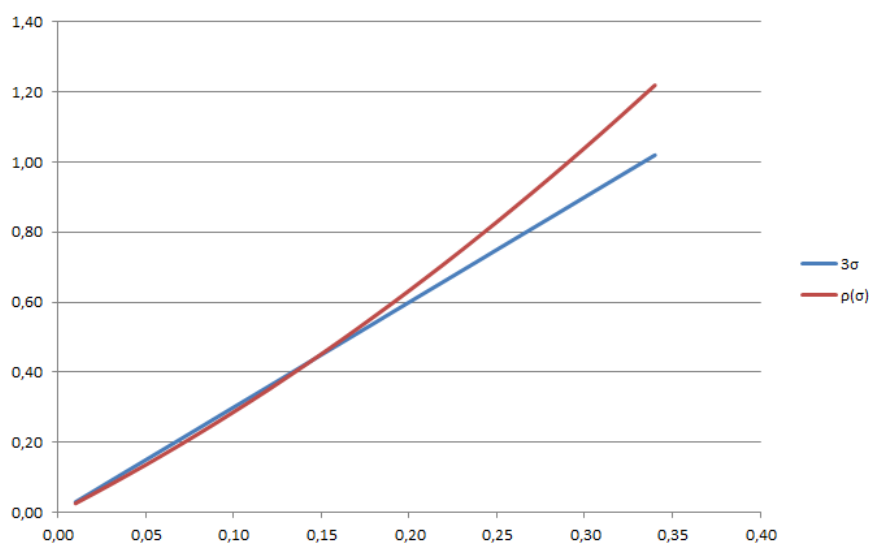
Ordförande
Svenska Aktuarieföreningen

Bilaga

I de tidigare skedena av Solvens 2 antog man att kvoten mellan nästa års och årets volymmått var lognormalfördelad, ett antagande som ger uttrycket

$$\rho(\sigma)V = \left(\frac{e^{N_{0,995}\sqrt{\log(1+\sigma^2)}}}{\sqrt{1+\sigma^2}} - 1 \right) V$$

för 99,5-procentig Value at Risk; här är normalfördelningskvantilen $N_{0,995} \approx 2,58$. Det visar sig att med relevanta nivåer på σ (under 0,20) är detta uttryck ganska likt $3\sigma V$, och man valde att ge formeln denna enklare lydelse.

EIOPA kom senare att resonera på följande sätt:

“Originally in the design of the SCR for non-life insurance underwriting risk, the lognormal probability distribution acted prominently as a vehicle to model a skew bell-shaped probability distribution. This implied a function of σ that should amount more or less to the value 3σ . Later on it was decided just to focus on this simple factor and downsizing the explicit assumption of an exact lognormal probability distribution.”³

Lognormalitetsantagandet förblir dock den enda motiveringen till valet av just 3.

³ EIOPA-14-322, *The underlying assumptions in the standard formula for the Solvency Capital Requirement calculation*